

POLSKIE TOWARZYSTWO
ZDROWIA
PUBLICZNEGO

KWARTALNIK
ISSN 2450-4289

2018, VOL. IV (XII), NR 3 (46)

PUBLIC HEALTH FORUM

DAWNIEJ ALERGOLOGIA INFO

PUNKTY MNISW – 7

INDEX COPERNICUS – 46.79

PUBLIC HEALTH FORUM

Journal of Polish Society of Public Health
Czasopismo Polskiego Towarzystwa Zdrowia Publicznego

PUBLIC HEALTH FORUM

Editorial Board/Redakcja:

Editor in Chief/Redaktor naczelny

Katolicki Uniwersytet Lubelski
Katedra Zdrowia Publicznego
Klinika Chorób Zakaźnych i Epidemiologii
20-031 Lublin, Al. Racławickie 13
tel. 81 435 32 00, 81 435 32 01
fax 81 435 32 02
e-mail: p.h.f.2003@poczta.onet.pl

Editorial Secretary/Sekretarz redakcji

mgr inż. Dorota Kładkiewicz

Katedra Zdrowia Publicznego
Uniwersytet Medyczny Wrocław

Associate Editors/Redaktorzy tematyczni

Infectious Diseases - profilaktyka, epidemiologia

Infectious Diseases (NKU) prevention, epidemiology

Andrzej M. Pał

Katedra Zdrowia Publicznego Uniwersytetu Medycznego Wrocław

Instytut Wzrostkowych i Laboratorium CSK MSW, Warszawa

Health organization and organization of health system
Redaktor TBA

Health care quality and safety in health care system
Redaktor TBA

Problemy międzynarodowe/international problems

Krzysztof Kuczyński

Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - PZH, Warszawa

Statistical Editor/Redaktor statystyczny

dr Roman Topór-Masły

Language Editors/Redaktorzy językowi

dr Jacek Bił

mgr Agnieszka Ross

dr Lesia Rudenko

Scientific Board/Rada naukowa:

prof. Alina V. Chervinskaya (Petersburg, Rosja)

prof. Aron El-Shahy (Liege, Belgia)

prof. Andrzej Jędrzejowski (Warszawa, Polska)

prof. S. Galvanova (Poltava, Ukraina)

prof. S. Gruciera (Kijów, Ukraina)

prof. L. Katz (New Haven, USA)

dr Sławomir Matuszewska (Tbilisi, Gruzja)

prof. Bernard Paluszak (Düsseldorf, Niemcy)

prof. Filipowicz (Poznań, Polska)

prof. Irina Pankowicz (Petersburg, Rosja)

prof. Grzegorz Szwed (Warszawa, Polska)

prof. Anna Wilmowska-Pietraszewska (Warszawa, Polska)

Copyright: Alina Publishing

Publisher/Wydawca:

Wydawnictwo Alina

ul. Ż.M. Przewoźnickiego 29

05-340 Kondanin - Iżewna

tel. +48 604 776 311

alicya@alinyawydawnictwo.alina.pl

Assistant/Koordynator

Agnieszka Ross

tel. 604 776 311

alicya@alinyawydawnictwo.alina.pl

Skład i łamanie/Desktop publishing

Georgij Szank

kontakt@red-studio.eu

red@studio.eu

PUBLIC HEALTH FORUM

Journal of Polish Society of Public Health
Czasopismo Polskiego Towarzystwa Zdrowia Publicznego

Editorial Board/Redakcja:

Editor in Chief/Redaktor naczelny

dr hab. Andrzej M. Fal prof. nadzw.

Katedra Zdrowia Publicznego Uniwersytetu Medycznego, Wrocław
Klinika Chorób Wewnętrznych i Alergologii CSK MSW, Warszawa

Editorial Secretary/Sekretarz redakcji

mgr inż. Dorota Kiedik

Katedra Zdrowia Publicznego,
Uniwersytet Medyczny, Wrocław

Ekonomika i organizacja ochrony zdrowia /Economics and organization of health system

Redaktor TBA

Associate Editors/Redaktorzy tematyczni:

Niezakaźne choroby przewlekłe – profilaktyka, epidemiologia /Non-communicable Diseases (NCD) prevention, epidemiology

Andrzej M. Fal

Katedra Zdrowia Publicznego Uniwersytetu Medycznego, Wrocław
Klinika Chorób Wewnętrznych i Alergologii CSK MSW, Warszawa

Innowacje, jakość i bezpieczeństwo w ochronie zdrowia /Innovation, quality and safety in health care system

Redaktor TBA

Problemy międzynarodowe/International problems

Krzysztof Kuszewski

Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – PZH, Warszawa

Statistical Editor/Redaktor statystyczny

dr Roman Topór-Mądry

Language Editors/Redaktorzy językowi

dr Jacek Bil

mgr Agnieszka Rosa

dr Lesia Rudenko

Scientific Board/Rada naukowa:

prof. Alina V. Chervinska (Petersburg, Rosja)

prof. Amr El-Shazly (Liege, Belgia)

prof. Jarosław Fedorowski (Warszawa, Polska)

prof. Irina A. Golovanova (Połtawa, Ukraina)

prof. Tatiana S. Gruziewa (Kijów, Ukraina)

dr David L. Katz (New Haven, USA)

dr Satoshi Matsukura (Tokio, Japonia)

prof. Bernard Panaszek (Wrocław, Polska)

prof. Palmira G. Petrova (Jakuck, Rosja)

prof. Irena Ponikowska, (Bydgoszcz, Polska)

prof. Grigory Speizer (Irkuck, Rosja)

prof. Anna Wilmowska-Pietruszyńska (Rzeszów, Polska)

Copyright: Aluna Publishing

Publisher/Wydawca:

Wydawnictwo Aluna

ul. Z.M. Przesmyckiego 29

05-510 Konstancin-Jeziorna

tel. +48 604 776 311

a.luczynska@wydawnictwo-aluna.pl

Coordinator/Koordinator

Agnieszka Rosa

tel. 600 600 938

amarosa@wp.pl

Skład i łamanie/Desktop publishing

Grzegorz Sztank

kontakt@red-studio.eu

red-studio.eu

SPIS TREŚCI CONTENTS

INNOWACJE, JAKOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO W OCHRONIE ZDROWIA /INNOVATION, QUALITY AND SAFETY IN HEALTH CARE SYSTEM

Agata Bilirńska, Paweł Dobrakowski, Brygida Adamek, Barbara Rybus-Kalinowska, Michał Becelewski, Beata Łabuz-Roszak

WPŁYW MEDIÓW NA MODYFIKACJĘ SPOSOBU ODŻYWIANIA U MŁODYCH KOBIET
THE MEDIA INFLUENCE ON THE MODIFICATION OF THE DIET IN YOUNG WOMEN

125

Justyna Jeżewska, Patrycja Małycka, Monika Wójta-Kempa

STOSOWANIE SUPLEMENTÓW DIETY I LEKÓW DOSTĘPNYCH BEZ RECEPTY ORAZ NIEFARMAKOLOGICZNYCH
METOD WSPOMAGAJĄCYCH PAMIĘĆ I KONCENTRACJĘ WŚRÓD STUDENTÓW WYBRANYCH POLSKICH UCZELNI WYŻSZYCH
THE USE OF NON-PRESCRIPTION MEDICINES, SUPPLEMENTS AND NON-PHARMACOLOGICAL METHODS OF IMPROVING MEMORY AND
CONCENTRATION AMONG POLISH UNIVERSITY STUDENTS

131

Michał Skupiński, Maciej Rębisz, Edmund Glibowski

WPŁYW WYBRANYCH TECHNIK KONCEPCJI PNF NA DOLEGLIWOŚCI BÓLOWE W PRZEWLEKŁYCH BÓLACH L-S.
INFLUENCE OF SELECTED METHODS, THE PNF CONCEPT OF PAIN IN CHRONIC PAIN LUMBOSACRAL SEGMENT CROSS

138

NIEZAKAŻNE CHOROBY PRZEWLEKŁE - PROFILAKTYKA EPIDEMIOLOGIA /NON-COMMUNICABLE DISEASES (NCD) PREVENTION, EPIDEMIOLOGY

Agnieszka Woźniewicz, Ewa Szynkiewicz, Kinga Sobieralska-Michalak, Agnieszka Chołody

DEMOGRAFICZNE I MEDYCZNE CZYNNIKI RÓŻNICUJĄCE NASILENIE OBJAWÓW PSYCHOLOGICZNYCH U OSÓB CHORYCH NA ASTMĘ
DEMOGRAPHIC AND MEDICAL FACTORS DIFFERENTIATING THE SEVERITY OF PSYCHOLOGICAL SYMPTOMS IN PEOPLE WITH ASTHMA

148

EKONOMIKA I ORGANIZACJA OCHRONY ZDROWIA /ECONOMICS AND ORGANIZATION OF HEALTH SYSTEM

Iryna A. Holovanova, Natalia A. Lyakhova

MEDICAL-SOCIAL JUSTIFICATION OF OPTIMIZED MODEL FOR PROVIDING OF DENTAL ORTHODONTIC
ASSISTANCE FOR THE CHILDREN'S POPULATION AT THE REGIONAL LEVEL
MEDYCZNE I SPOŁECZNE UZASADNIENIE DLA ZOPTYMALIZOWANEGO MODELU ZAPEWNIANIA OPIEKI ORTODONTYCZNEJ W POPULACJI
DZIECIĘCEJ NA POZIOMIE REGIONALNYM

154

Mykhailo V. Golubchikov, Nataliia M. Orlova, Inna V. Bielikova

HISTORY OF DEVELOPMENT OF MEDICAL STATISTICS AND IT'S STATE ON THE REFORM STAGE OF THE HEALTH CARE SYSTEM OF UKRAINE
HISTORIA ROZWOJU STATYSTYKI MEDYCZNEJ I JEJ STAN W CZASIE REFORM SYSTEMU OPIEKI ZDROWOTNEJ NA UKRAINIE

159

Jolanta Kolaśńska, Izabella Uchmanowicz, Jacek Gajek, Bernard Panaszek

RYS HISTORYCZNY KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO PIELĘGNIAREK W POLSCE Z PERSPEKTYWY
FUNKCJONOWANIA PLACÓWEK, DZIAŁAJACYCH NA DOLNYM ŚLĄSKU W LATACH 1945-2015
HISTORICAL DRAFT OF PROFESSIONAL EDUCATION OF NURSES IN POLAND FROM THE PERSPECTIVE OF THE FUNCTIONING OF NURSERY
SCHOOLS IN LOWER SILESIA IN THE YEARS 1945-2015

164

Erikas Simonavicius, Ann McNeill, Lion Shahab, Leonie S Brose

PRODUKTY HEAT-NOT-BURN (PODGRZEJ – NIE SPALAJ): PRZEGLĄD SYSTEMATYCZNY PIŚMIENNICTWA
HEAT-NOT-BURN TOBACCO PRODUCTS: A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW

176

STRESZCZENIA

STRESZCZENIA WYSTĄPIEŃ NA IV MIĘDZYNARODOWY KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA ZDROWIA PUBLICZNEGO

195

Wrocław, 22-23 listopada 2018 r.

IV INTERNATIONAL CONGRESS OF POLISH SOCIETY OF PUBLIC HEALTH PUBLIC HEALTH IN ENVIRONMENT

IV MIĘDZYNARODOWY KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA ZDROWIA PUBLICZNEGO ZDROWIE PUBLICZNE W ŚRODOWISKU

WROCŁAW 22-23 LISTOPADA 2018

KOMITET NAUKOWY IV MIĘDZYNARODOWEGO KONGRESU PTZP

Przewodniczący

Prof. Andrzej M. Fal

Prezes Polskiego Towarzystwa Zdrowia Publicznego

Sekretarz Komitetu Naukowego

Dorota Kiedik

*Katedra Zdrowia Publicznego, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
Sekretarz Zarządu Głównego PTZP*

Członkowie:

dr Jolanta Grzebieluch

dr Piotr Karniej

dr hab. Piotr Romaniuk

dr Magdalena Syrkiewicz-Światała

dr Monika Wójta-Kempa

*Katedra Zdrowia Publicznego, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
Katedra Zdrowia Publicznego, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
Zakład Ekonomiki i Zarządzania w Ochronie Zdrowia, Wydział Zdrowia Publicznego, Śląski Uniwersytet Medyczny
Zakład Ekonomiki i Zarządzania w Ochronie Zdrowia, Wydział Zdrowia Publicznego, Śląski Uniwersytet Medyczny
Katedra Zdrowia Publicznego, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu*

KOMITET ORGANIZACYJNY IV MIĘDZYNARODOWEGO KONGRESU PTZP

Przewodnicząca

Dorota Kiedik

*Katedra Zdrowia Publicznego, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
Sekretarz Zarządu Głównego PTZP*

Członkowie:

dr Jolanta Grzebieluch

Janina Kulińska

dr Izabela Witczak

*Katedra Zdrowia Publicznego, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
Katedra Zdrowia Publicznego, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
Katedra Zdrowia Publicznego, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu*

FORMATION OF COMPETENCE WITH PRESERVATION PUBLIC HEALTH IN TERMS OF RESPONSE ON THE EMERGENCY SITUATION

Kalashchenko S.I.¹, Hrynzovskyi A.M.¹, Dema O.V.¹, Boyko Y.M.¹, Yeremenko S.A.², Volianskyi P.B.²

¹BOGOMOLETS NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY, KIEV, UKRAINE

²INSTITUTE OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE SPHERE OF CIVIL PROTECTION, KIEV, UKRAINE

Introduction: Medical students' training in basics of civil protection of population, health maintenance, actions of algorithms of public health care system providing in case of emergency situations become more and more relevant due to events that take place in the whole world during last few years (terroristic acts in France, an attempt to mount a coup d'etat in Turkey).

Aim: To separate fundamental principles that will take a major part in forming competency of medical specialists in pre-medical aid providing, populations' protection organization and methods to ensure public health.

Materials and methods: Objects of study were medical students' training programs of higher educational institutions. Particularly in field of public health care at the time of pre-medical aid providing in any emergency situation. Such methods were used: bibliographical, informative-analytics, comparative and logical.

Results: Emergency situations in health care - is a violation of the normal conditions of human vital activities caused by a disaster, accident, natural hazards, an epidemic or other dangerous event that has led or may lead to mass infectious and non-infectious (poisoning) diseases. Main goal of medical staff during emergency situation, notwithstanding the foregoing is reducing number of mortality cases that could be prevented and also saving proper life quality of affected population. There are such specific items for medical specialists: planning, management and maintaining of manipulations in case of emergency situations also in public health field. Among items (tasks) of scientific and pedagogical specialists of medical universities such as:

1. Providing readiness and planning of actions in case of emergency situations.
2. Necessity to have relevant knowledge and practical skills that based on international experience in providing public health safety.
3. Ability to make different factors prognoses that can cause anthropogenic and socio-political emergency situations. Determination of population groups needs which are under the treat.
4. Ability to assess existing forces and means for taking appropriate measures to prevent and eliminate consequences of emergency situations.
5. Huge group of experts and specialists coordination work in different types of emergency situations.

Conclusions: Consequently, the introduction of modern teaching methods in the educational process helps to form the appropriate competencies of medical students. It starts from determination of emergency situation cause, correct identification of threatening components and prediction of their actions, definition of peoples' groups who may be in danger and their needs for medical assistance, activities in cross-sectoral cooperation and the formation of appropriate behavior patterns in extreme conditions, including in the context of extreme conditions in the field of public health.

KEY WORDS: public health, emergency situations, competence, training of medical specialists

DISTRIBUTION OF MRSA IN DAIRY ECOSYSTEMS AND PUBLIC HEALTH

Kasianchuk V., Berhilevych A., Shubin P., Butsyk A.

SUMY STATE UNIVERSITY, SUMY, UKRAINE

Introduction: Livestock production is an important sector of the Ukrainian economics, and the dairy industry takes one of the leading places. Livestock farms that are producing milk have different negative influences caused by the waste of their production process to soil, water and air pollution. At present moment, special attention to be paid to biological environmental pollutants of dairy farms, such as microorganisms, which can be a threat to a human health. In medicine, an extremely serious problem, there is a constant increasing of antibiotic resistance among pathogens of infectious diseases, and especially the antibiotic resistant *S.aureus* – MRSA. The levels of contamination with these microorganisms of the environment of dairy farms, and their properties have not been studied sufficiently, therefore, is the need for such studies to develop appropriate preventive measures and to analyze the importance of public health. For Ukraine, these studies are innovative, since researches in this area have been conducted by national scientists in rather little term. Additionally, determining the level of environmental pollution of livestock farms will contribute to the effective development of new approaches to the introduction of strict measured using of antibiotics. To develop such knowledge, it is extremely important to carry out targeted research to better understand the problem of resistance to antimicrobials in humans and animals.

Aim: To investigate the spread of MRSA in dairy ecosystems to assess potential human health risks.

Material and methods: A total of 157 samples: 72 samples of raw milk and 85 environmental samples (soil, water) were collected for investigation in the period from